

הרב שלמה דוד כובש
רב דקהילת אופני ישי
(אובודא)

הרב שלום הלוי הורביץ
רב דקהילת טשארטקאוו
(טעלעקי פלאץ)

הרה"ג ברוך אבערלאנדער
אב"ד
ורב דקהילת חברה ש"ס ליובאוויטש

בס"ד

A Budapesti Ortodox Rabbinátus állásfoglalása a nagykállói zsidó temető látogatása ügyében

Taub Ájzik (1751–1821) sok éven keresztül volt Nagykálló és Szabolcs megye főrabbija. Rabbinikus tudásán kívül csodarabbiként is híres volt. Élete során rengetegen fordultak hozzá, zsidók és nem-zsidók egyaránt, ő pedig imádkozott a segítséget kérőkért és megáldotta őket. Halála után sírja zarándokhely lett, ahova messze földről érkeztek a bajban levők, hogy szent nyughelyénél imádkozzanak isteni segítségért.

A zsidó vallásban szokás a halálozási évfordulón (jiddisül *jorcájt*) ellátogatni az elhunyt sírjához, különösen a nagy cádikok, szentéletű emberek esetén (lásd *Nité Gávriél – Ávélut* 1. kötet 76:1.). A kállói cádik nyughelyét is évről évre tömegek keresték fel. Így például Spira Chájim Elázár (1871–1937), a híres munkácsi rabbi is többször járt Kállón a jorcájt napján. Nagypám, Oberlander Lázár még a '30-as években is törte magát, hogy ezen a különleges napon ott tudjon imádkozni. A rendszerváltás óta újra egyre több látogató érkezik egész év során a sírhoz, és aki megteheti, igyekszik a jorcájt napján ellátogatni Nagykállóra.

A cádikok sírjánál való imádkozás eredete a talmudi elbeszélés szerint (*Szotá* 34b) a bibliai időkben gyökerezik: amikor Káleb, a Mózes által kiküldött tizenkét kém egyikeként elért Kánaán földjére, akkor megállt az ősatyák sírjánál imádkozni Hebronban (lásd még *5Mózes* 1:36. és *RáSI uo.*).

A háláchá, a zsidó jog csak akkor engedi meg, hogy egy izraeli lakos elhagyja a Szentföldet, ha egy micvát, egy vallási parancsolatot meg teljesíteni (Maimonidész, *A királyok szabályai* 5:9.). Az elfogadott vélemény szerint ebbe a kategóriába tartozik az is, ha valaki azért utazik külföldre, hogy egy cádik sírjánál imádkozzon (*Nité Gávriél uo.* 90:4.).

Kötelezettségünk a halálozási évforduló napján imádkozni az elhunyt sírjánál, hiszen ezzel megtiszteljük az elhunytat és megemlékezünk róla. Ez a *kever ávot* fogalma (szó szerint az atyák sírja), amit Magyarországon is mindenki szent kötelességének tekintett és az emberek mindent megtettek, hogy legalább a halálozási évfordulón a sírnál imádkozzanak.

Idén a nagykállói rabbi jorcájtja február 12., péntekre esik. A járvány miatt elképzelhetetlen, hogy a szokásos sok száz fős tömeg gyűljön össze, azonban várható, hogy néhány tucat ember ellátogat a sírhoz a csütörtök estétől péntek délutánig terjedő időben. A fentiek értelmében nagyon fontos lenne biztosítani, hogy a temető látogatható legyen, és a zarándokok akadálytalanul tudják teljesíteni a sírlátogatás szent kötelezettségét.

A helyszínt jól ismerve úgy vélem, hogy a járványügyi előírásokat a sírlátogatás során maximálisan be lehet tartani. Horváth Tiborral, Nagykálló polgármesterével telefonon egyeztettem, és ő is egyetértett velem abban, hogy amennyiben a látogatók kis csoportokban, távolságot tartva, maszkot viselve róják le kegyeletüket és imádkoznak a szent rabbi sírjánál, úgy semmi akadály nem lehet a

temetőlátogatásnak. Ezen kívül felhívta rá a figyelmet, hogy a magyar szabályozás nem korlátozza a járvány idején a vallási előírások gyakorlását.

Arra kérem a fentiek értelmében a fentartóként működő, neológ hitközségeket tömörítő Mazsihiszt, hogy korábbi indokolatlan állásfoglalásukat vizsgálják felül és biztosítsák a nagykallói ortodox temető nyitva tartását az áldott emlékü Taub Ájzik rabbi jorcájtján.

Budapest, 5781. Ros chodes ádár 1. napja – 2021. február 15.

Oberlander Báruch